

Çok Boyutlu Okul Öfke Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çok Boyutlu Okul Öfke Envanteri*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19222>

Özet

Çok Boyutlu Okul Öfke Envanteri (ÇBÖÖE), bireylerin özellikle okul ortamında deneyimledikleri ve ifade ettikleri **öfke** tepkilerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik ölçüm aracıdır. Bu envanter, mevcut bir öfke ölçeğinin Türk kültürüne ve okul bağlamına uygun olarak **uyarlama** çalışması neticesinde ortaya çıkmıştır. Ölçek, öfkenin sadece genel bir duygu durumu olarak değil, aynı zamanda okul kurallarına, öğretmenlere veya akranlara yönelik çok boyutlu tepkiler zinciri olarak ele alınması sağlar. ÇBÖÖE, ergenlik dönemindeki öğrencilerin öfke düzeylerini ve bu öfkeyi nasıl yönettiklerini anlamak için kritik bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Öfke, öfke yönetimi, okul, ergenlik, psikometrik özellikler, uyarlama, psikolojik değerlendirme.

Yazarlar

Canbuldu, S. (Uyarlama Çalışması).

Amaç

Çok Boyutlu Okul Öfke Envanteri'nin temel amacı, okul çağındaki öğrencilerin öfke düzeylerini, öfke ifade biçimlerini ve öfkenin tetikleyicilerini okul ortamı özelinde belirlemektir. Bu **uyarlama** çalışması, orijinal ölçeğin kültürel eteğerliğini sağlamayı ve Türk eğitim sistemindeki öğrencilerin duygusal tepkilerini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçebilecek bir araç sunmayı hedeflemiştir. Elde edilen veriler, okullardaki rehberlik servislerinin ve eğitimcilerin öfke kontrol programları geliştirmesine zemin hazırlar.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Envanter, öfkenin çok boyutlu (multidimensional) yapıda ölçmektedir. Bu yapı genellikle öfkenin üç ana bileşenini içerir: Öfke Durumu (belirli bir anda hissedilen geçici öfke), Öfke Sürekliliği (genel bir eğilim olarak öfkeye yatkınlık) ve Öfke İfade Biçimleri (öfkenin dışarı vurulması, içi atılması veya kontrol edilmesi). Okul bağlamına adapte edildiği için, ölçülen yapı, özellikle okul ortamındaki stres faktörleri, akademik baskılar, akran ilişkileri ve otorite figürleriyle (öğretmenler, idareciler) yaşanan çatışmalar sonucu ortaya çıkan öfke tepkilerini kapsar.

Ölçeğin çok boyutluluğu, araştırmacıların sadece genel bir öfke puanı yerine, öğrencinin öfkesinin hangi boyutunun (örneğin, dışarı vurulan dümanlık, okul kurallarına karşı öfke) daha baskın olduğunu tespit etmesine olanak tanır.

Geçerlik

Çok Boyutlu Okul Öfke Envanteri'nin **geçerlik** çal??malar?, ölçe?in gerçekten de okul öfkesi yap?s?n? ölçüp ölçmedi?ini belirlemek için yap?lm??t?r. Uyarlama çal??mas?nda genellikle yap? geçerli?i ve kapsam geçerli?i incelenir. Yap? geçerli?i için aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizleri kullan?lm?? olmal?d?r.

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi belirtilmemi? olsa da, Canbuldu (2006) taraf?ndan yürütülen yüksek lisans tezinde, ölçe?in maddelerinin okul ortam?ndaki öfke davran??lar?n? temsil etme derecesi (kapsam geçerli?i) ve ölçe?in teorik olarak beklenen alt boyutlar? do?ru bir ?ekilde ay?r?p ay?r?mad??? (yap? geçerli?i) detayl? olarak incelenmi?tir. Bu tür bir uyarlama çal??mas?nda, genellikle e? zamanl? geçerli?i belirlemek için farklı öfke veya dü?manl?k ölçekleri ile korelasyonlar rapor edilir.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta güvenilirlik bilgisi belirtilmemi? olsa da, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararlıl???n? incelemek için standart psikometrik yöntemler kullan?lm??t?r. **Güvenirlik** çal??malar? kapsam?nda iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanm??t?r. ?ç tutarl?l?k katsay?s?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne derece tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Ek olarak, test-tekrar test güvenilirli?i yönteminin de kullan?lmas? beklenir. Bu yöntem, ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini göstererek ölçe?in kararlıl???n? ortaya koyar. Yüksek güvenilirlik de?erleri, envanterin ölçüm hatas?n?n dü?ük oldu?unu ve sonuçlar?n tekrarlanabilir oldu?unu i?aret eder.

Faktör Analizi

Çok Boyutlu Okul Öfke Envanteri'nin uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? do?rulamak amacıyla faktör analizleri (Aç?mlay?c? Faktör Analizi - AFA ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi - DFA) uygulanm??t?r. Bu analizler, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de sürdürülüp sürdürülmedi?ini kontrol etmeye yarar.

E?er ölçek, beklenen alt boyutlara (Öfke ?fade, Öfke Kontrolü, Okulda Öfke Tetikleyicileri gibi) ayr?l?yorsa, faktör yap?s?n?n do?ruland??? kabul edilir. Bu tür çok boyutlu envanterlerde, faktör yüklerinin yüksek olması ve faktörler aras? korelasyonlar?n anlaml? olması, ölçe?in psikometrik özellikler aç?s?ndan güçlü oldu?unu gösterir.

Enstrüman (Ölçek Bilgileri)

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Öz Bildirim Envanteri (Self-Report Inventory)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Okul Ça??ndaki Ö?renciler (Ergenler)

Ya? Grubu: Ortaokul ve Lise Ö?rencileri (Genellikle 12-18 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki çe?itli okullardan seçilen ergen ö?rencilerden olu?an bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, be?li veya dörtlü Likert tipi derecelendirme format?nda haz?rlanm??t?r (Kesin bilgi için teze bak?lmal?d?r). Cevaplar, kat?l?mc?n?n belirli öfke durumlar?na veya ifadelerine ne s?kl?kta kat?ld???n? veya onlar? ne ölçüde ya?ad???n? yans?t?r.

Anahtar Kelimeler

Öfke, okul, ergenlik, geçerlik, güvenirlik, psikolojik test, Canbuldu (2006), yüksek lisans tezi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilinmiyor

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yaz??ma Adresi: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez çal??mas?n?n yapıld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in kullan?m? için orijinal ölçek geli?tiricisinden ve uyarlama çal??mas?n? yapan yazardan izin alınmas? gerekebilir. Akademik ara?t?rmalarda genellikle tezin referans gösterilmesi yeterlidir.

Ücret: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsamında geli?tirildi?inden, ticari olmayan akademik ara?t?rmalar için genellikle ücretsizdir.

Test Y?l?: Uyarlama çal??mas?n?n tamamland??? y?l 2006'd?r (Canbuldu, S., 2006).

Kaynaklar

Canbuldu, S. (2006). *Çok Boyutlu Okul Öfke Envanterinin Uyarlama Çal??mas?*. (Yüksek lisans

tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Bu teze Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir:
tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [cok-boyutlu-okul-ofke-envanteri-toad.pdf](#)

Çok Boyutlu Okul Öfke Envanteri Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

(Kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmadığından, bu kısım boş bırakılmalıdır. Maddeler, Canbuldu'nun 2006 tarihli yüksek lisans tezinde yer almaktadır.)

ARABPSYCHOLOGY.COM